

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 2) ศึกษาการดำเนินงานการจัดการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ รองลงมา ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และ น้อยที่สุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
2. การดำเนินงานการจัดการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ และ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา ด้านการบริหารงานทั่วไป และ น้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการจัดการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง

อภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของผู้บริหารซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ หัวหน้า หรือ ผู้บังคับบัญชาขององค์กร ซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในอันที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี จึงได้มีการจัดอบรม พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามความเหมาะสม จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมมีโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาภาวะผู้นำของตนอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาพรรณ เชื้อเมืองพาน (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 มีการดำเนินงานการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หมวด 5 ว่าด้วยการบริหาร และการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านการอบรมด้านการบริหารมาแล้ว และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนมาแล้วทั้งสิ้นจึงทำให้มีทักษะในการดำเนินงานที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรพจน์ บุญประเสริฐ (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 2 ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาในฐานะที่เป็นนิติบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องงานวิจัย ไพศาล สระทองแดง (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง

การศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรีมีระดับการปฏิบัติการ การบริหารงานในสถานศึกษาในภาพรวมทุกด้านอยู่ระดับมาก

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานการจัดการศึกษาในระดับก่อนข้างสูง เนื่องจาก ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นผู้สนับสนุนทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องมีบทบาทสำคัญ ได้แก่ การจัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนให้ข้อเสนอแนะแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารแสดงบทบาททำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกไว้วางใจ ตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ มีความจงรักภักดีและเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ร่วมงานมองไกลเกินกว่าความสนใจของตนเอง เพื่อนำไปสู่ประโยชน์ขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และผู้บริหารยุคใหม่ต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีภารกิจช่วย และการจัดการศึกษา ตามโครงสร้างสายงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ และเป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติ ในภารกิจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคลากร และ ด้านการบริหารทั่วไป กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 33 - 64) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ เตชรัตนวรกุล (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพผู้นำกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ศักยภาพผู้นำกับประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ที่ระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา อาลี (2554 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ในเรื่องความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะคิดสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนตลอดเวลา เช่น การคิดโครงการใหม่ ๆ ที่ทันกับเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันในรูปแบบการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ในเรื่องการทำให้ผู้ร่วมงานมั่นใจว่าสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ โดยการจัดการอบรมให้ความรู้ และได้ทดลองทำงานก่อนมอบหมายงาน

3. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นทางปัญญา ในเรื่องส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้ร่วมงาน โดยจัดกิจกรรมเป็นระยะตามความเหมาะสม

4. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ในเรื่องมอบหมายงานตามความสามารถของผู้ร่วมงานแต่ละคน โดยทดสอบความรู้ความสามารถก่อนมอบหมายงาน และมีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการดำเนินงานการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ในเรื่องส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาอื่น โดยจัดกิจกรรมเป็นระยะตามความเหมาะสม

6. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการดำเนินงานการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณ ในเรื่อง ดูแลการใช้จ่ายงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบ และข้อกำหนดของทางราชการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยการตั้งคณะกรรมการจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการดำเนินงานการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล ในเรื่องประกาศเกณฑ์การประเมิน และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้แก่บุคลากรในโรงเรียนได้ทราบโดยทั่วกัน เพื่อเป็นการให้กำลังใจกับครูที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ

8. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการดำเนินงานการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป ในเรื่อง พัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหาร โรงเรียน และ รับฟังข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการดำเนินงานการจัดการศึกษา ในบริบทของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน จะได้ทราบความคิดเห็นในมุมมองของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เนื่องจากในการดำเนินการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

2. ควรมีการศึกษาแนวทางในการวางกลยุทธ์ด้านการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2